

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 3,00; voor de buitensteden f 6,00; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG. 30 DECEMBER.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentie wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 29 December.

Het verlangen om Maastricht en Venlo ontmanteld te zien, is in de beide Kamers herhaaldelijk geuit. In het systeem van defensie, door ons land aangenomen, kunnen beide vestingen niet alleen gemit worden, maar behooren zij te worden verlaten. Intusschen het gouvernement toont geene de minste neiging om tot de opheffing dier vestingen over te gaan. Wij hebben gemeend, dat de oorzaak daarvan niet moet gezocht worden in den onwil der Regering, maar in diplomatieke bezwaren. Maastricht en Venlo, nutteloos voor de verdediging van ons land, zijn van groot gewigt voor Duitschland, en ongetwijfeld zou ons gouvernement zich in groote moeilijkheden steken, zoo het, vooral op dit oogenblik, mogt overgaan tot de sloping van de bedoelde vestingwerken. De *Courrier de la Meuse* bevestigt deze onze meening door hetgeen de minister van Oorlog in de Eerste Kamer over deze aangelegenheid heeft gezegd. Onze Limburgsche medestander geeft het antwoord van den baron Forstner van Lamboy aan de leden der Eerste Kamer tot bewijs dat de reden, waarom Maastricht en Venlo als vestingen worden behouden, moet worden gezocht buitenlands. Inderdaad het antwoord van den minister te deze zake is al zeer zonderling. Hij zegt op, dat het voornemen niet bestaat en niet bestaan kan om die twee vestingen door een groot gedeelte van ons leger te bezetten. De minister erkent dat ons leger daardoor zouzeer zou worden verzwakt, dat er geene genoegzame magt zou overblijven om tegen den vijand over te zetten. Hij geeft dan als zijne meening te kennen, dat zoo de omstandigheden het vorderden, het garnizoen der twee vestingen zou kunnen verlaten, om zich te verzoenen met het leger tot de verdediging van den vaderlandschen grond bestemd. Daaruit leidt de *Courrier de la Meuse* terecht af, dat beide vestingen voor het land nutteloos zijn, en dat zij slechts worden behouden om diplomatieke bezwaren. De gevolgtrekking is evident.

De *Courrier de la Meuse*, die niet geneigd was om het gouvernement in deze aangelegenheid te bemoeielijken, is evenwel en niet zonder reden verschrift over de verklaring des ministers. Het is waarlijk voor de inwoners eener vesting niet aanlokkelijk te vernemen, dat de Nederlandsche troepen haar bij een ernstigen oorlog zullen verlaten, om ze over te geven aan vreemdelingen, die ze tegen vreemdelingen zullen verdedigen. En de *Courrier* meent derhalve, dat het gouvernement verplicht is door diplomatieke onderhandelingen te bewerken, dat zulk een verontrustend lot niet hangen blijft boven het hoofd van een aanzienlijk deel der bevolking.

De wisseling van diplomatieke nota's zal hier weinig nithalen. Het kwaad zit in den aard der zaken, die niet is te veranderen, dan door eene voor ons niet wenschelijke nieuwe indeeling van het Europeesch statensstelsel. Men kan Limburg met de twee vestingen aan Duitschland schenken, met ze bij Pruissen te voegen; of de Franschen kunnen er zich meester van maken, als de omstandigheden er in toestemmen, dat Frankrijk zich uitbreidt tot hetgeen het zijne natuurlijke grenzen gelieft te noemen; wij gelooven niet dat Limburg met eene der beide oplossingen genoegen nemen zou. Voor Nederland zou zij nog minder wenschelijk zijn; want bij zulke indeeling van Staten zou onze nationaliteit geen gering gevaar loopen; en van onze zelfstandigheid, als onafhankelijk volk, zou in alle geval weinig overig blijven.

Intusschen wij gelooven, dat de minister van Oorlog in zijne verklaring niet bedoeld heeft en niet kan hebben bedoeld, om Maastricht en Venlo in geval van oorlog geheel aan hun lot over te laten; dat is onmogelijk. Zeker zullen in dergelijk geval Deutsche troepen Maastricht en Venlo bezetten. Maar ongetwijfeld zal ook steeds een gedeelte van ons leger, het moge dan al klein zijn, in beide vestingen verblijven. En wat belet dat de Deutsche hulp troepen onder het bevel van een Nederlandschen generaal worden geplaatst? Beide vestingen behooren Nederland; het is niet meer dan natuurlijk, dat ze door Nederlandsche gezagvoerders worden verdedigd, wel is waar mede ten behoeve van Duitschland; maar daarom ook met behulp van Deutsche troepen.

Het valt niet te ontkennen, dat ook nog in dit geval de toestand der beide vestingen zorgelijk zijn zal. Evenwel veel minder dan in de veronderstelling, door den *Courrier* uit de woorden van den minister van Oorlog afgeleid. Kon het de bedoeling van ons gouvernement zijn om twee belangrijke steden van het rijk, wier bolwerken voor het land nutteloos zijn, en alleen worden behouden voor Duitschland, bij het naderen van den vijand geheel of genoegzaam geheel aan haar lot over te laten; wij zouden geene woorden genoeg vinden, om de schreeuwende onbillijkheid van zulk eene handelwijze te schandvleken. Maar daarvan is geen quæstie; daarvan kan nooit sprake zijn. Het gouvernement moet en zal ten allen tijde zorg dragen, voor zoo verre het aan menscheijke magt in tijden van oorlog gegeven is te zorgen, voor de belangen van de bedreigde vestingen. In die taak zal onze regering niet te kort schieten; daarover ten minste, behoeft de bevolking van Maastricht en Limburg zich niet te verontrusten; haar toestand is toch reeds pijnlijk genoeg, en verdient de belangstelling van alle ingezetenen van het rijk.

Lord Aberdeen is er in geslaagd, om voor Engeland een ministerie te vormen. Het bestaat uit de leden, die in ons voorlaats Nummer onder de Engelsche berigten zijn medegedeeld. Het personeel, dat in dit kabinet zitting neemt, zoowel als de verklaring van beginselen die Lord Aberdeen in het Hoogerhuis heeft afgelegd, zijn zeer opmerkenswaard. Het blijkt nu, dat niet slechts drie, maar vier of vijf partijen in de regering van Engeland plaats nemen.

De Peelisten leveren het hoofd van het kabinet Lord Aberdeen, met verscheidene voornaam leden, waaronder Lord Russell, de *Whigs* hebben zich klein gemaakt, en hun aanvoerder Lord Russell treedt met eenige zijner voornaamste aanhangers in posten, waar hun invloed niet predominant zal zijn. Lord Russell neemt de portefeuille van Buitenlandsche Zaken; maar onder het bestuur van Lord Aberdeen is hij daar niet gevaarlijk. De edele chef van het kabinet heeft gedurende eene eervolle loopbaan getoond, dat hij loyaal is in zijne betrekkingen met het buitenland, en ver verwijderd van de revolutionaire gezindheid, die de *Whigs*, onder de leiding van de Lords Russell en Palmerston, gansch Europa heeft doen beroeren. Lord Russell, het is te verwachten, zal onder de leiding van Lord Aberdeen, voor het vasteland onschadelijk zijn. — Lord Palmerston voor de Buitenlandsche Zaken onmogelijk te gebruiken, en tevens voor het kabinet niet te missen, heeft zich de portefeuille van Binnenlandsche Zaken laten welgevalven; het is de onschadelijkste plaats, die men hem geven kon. — Verder heeft men nog aan een voornaam lid van de Cobden-partij, den heer Molesworth, de Openbare Werken toevertrouwd, eene benoeming, die in Engeland nog al opzien baren kan, dewijl het voor den eersten keer is, dat een der aanhangers van de radikale hervormers in het gouvernement zitting neemt. — Eindelijk zegt men, dat ook gezorgd is om den Ieren eenige bevrediging te geven, met hun aangezame personen voor het hoofdbestuur van Ierland toe te voegen. Maar omtrent de gezindheid dezer laatsten zijn wij niet genoeg ingelicht, om er een oordeel over te vellen. In alle geval, de Ieren er buiten gerekend, heeft men reeds een koalitie van 4 partijen, en dat onder lieden, waarvan verscheidene aanspraak kunnen maken op de eerste plaats in het gouvernement. Die koalitie is alzo betoekenend.

Het program van het kabinet door het hoofd, Lord Aberdeen, in het Huis der Lords opgelegd, is niet minder betoekenend. Het behelst: noninterventie naar buiten, vrede en vriendschap met alle vreemde Mogendheden; uitbreiding der beginselen van den vrijen handel; hervorming der formaliteiten betreffende den tol aan de zeedijk; gelijkstelling der Joden met de be-tijders der overige gezindheden; meer algemeene toepassing van het stemregt; en eindelijk een stelsel van openbare opvoeding beoogdend voor alle godsdiensten.

Schijnt daaruit niet te blijken, dat het gouvernement alle quæstien, die de hartstogten hebben gaande gemaakt, wil doorhakken, ten einde inwendig rust te hebben,

en kracht naar buiten te krijgen? En is het toegeven aan de tot dus verre geweigerde vorderingen van hervorming niet betoekenend?

Blijkbaar sterkt zich Engeland tegen de toekomstige gebeurtenissen, die van buiten verwacht worden. En is niet daaraan de koalitie van de elkanter vijandige partijen en personen, en het toegevend programma van het nieuwe gouvernement te danken?

Gelijk de plotselinge verschijning van den Keizer van Oostenrijk opzien gebaard heeft; zoo ook moet de spoedige vorming van een nieuw ministerie in Engeland, met een dergelijk personeel, en een programma, als is aangekondigd, de opmerkzaamheid trekken. Zonder twijfel is de toestand van Europa daarop van invloed geweest, en hebben alle krachten zich vereenigd, om het Britsche Rijk tegen alle mogelijke gebeurtenissen voor te bereiden.

Er blijft nu nog slechte de vraag of het verscheidene personeel van het Engelsche kabinet zich genoegzaam zal weten zamen te smelten, om eenige duurzaamheid te beloven.

Een veelzins voortreffelijk boek, dat wij in veler handen wenschen, is het onlangs door den heer Auguste Nicolas uitgegeven werk: *Du protestantisme et de toutes les hérésies dans leur rapport avec le socialisme*. De heer Nicolas heeft zich een schoonen naam verworven door zijne *Études philosophiques sur le christianisme*; zijn jongst geschrift geeft hem nieuwe aanspraken op de erkentelijkheid van allen, die verzuchten naar de verzoening door de Waarheid der sints drie eeuwen zoo jammerlijk verdeelde geesten. Wij stellen ons voor meer dan eens op zijnen laatsten arbeid terug te komen. Heden deelen wij daaruit de navolgende plaats mede, die, in uitnemenden vorm, ten volle onze eigene meening terug geeft over een punt, dat eigenlijk niet meer bediskussieerd moest behoeven te worden, zoo vaak werd het reeds op allezins voldoende wijze toegelicht; doch waaromtrent desmettemin door eenigen onzer tegenstanders nog vaak de allerzonderlingste zienswijze wordt blootgelegd.

Wat te denken van de zoogenaamde onverdraagzaamheid van fondamentaal en uitsluitend katholieke Staten?

De heer Nicolas antwoordt, pag. 42 en volg., aldus:

»De burgermaatschappij steunde eertijds op de Kerk, gelijk deze op het geloof. De aanranding van geloof en Kerk was dus eene andere aanranding dan in dezen tijd; 't was de aanranding der burgermaatschappij zelve. Deze bezat toen niet om haar bestaan te handhaven, die beginselen van algemeene zedeleer, van publiek regt en maatschappelijk gevoel, als later. Die beginselen waren nog niet losgerukt van het katholiek geloof, dat ons die gegeven heeft, zij waren als eene magt in deszelfs bezem besloten; zoo doende was de verdediging van dat geloof, ook de verdediging van die beginselen; even regtmatig als ze naderhand op zich zelve verdedigd zijn, nadat zij daarvan losgerukt waren. Dat is zoo waar, dat meestal de onkatholicken, wanneer zij het geloof aanrandden, onmiddellijk de bestanddeelen van elke maatschappij, het burgerlijk gezag, den eigendom, het gezin en de godsdienst aanrandden; en dat niet zijdelings, maar zeer regtstreeks, omdat, als er in het eenige bolwerk des geloofs bres geschoten was, er nog geen nieuwe binnenmuur was opgetrokken om eene dweepzieke, en daardoor des te gevaarlijker teugelloosheid tegen te houden, en omdat zij het geloof omver werpende, van deszelfs puin wapenen smeeden tegen de maatschappij. Deze verdedigde zich tegen hen op denzelfden grond, waarop zij zich verdedigt tegen de anarchisten van onze dagen, die in tekeren zin minder gevaarlijk voor haar zijn, dan die van vroeger, omdat zij, als koelbloedige booswichten, hunne fakkels niet ontsteken aan de vlam der godsdienst, en hunne dolken niet wetten op hare altaren.

»Geheel anders overigens is eene maatschappij, waar iedereen beziel is met hetzelfde en met een vurig geloof; geheel anders eene maatschappij, waaruit dat eenstemmig geloof verdwenen is, en waar de oneindige verscheidenheid der meeningen en gevoelens zich beweegt in het hart eener algemeene onverschilligheid, die ze bij derzelver toelating bot maakt. In de eerste dier

maatschappijen is de eenheid van meeningen het heerschend feit, de aangenomen regel, bijgevolg de orde; en de vrijheid van meeningen, welke dien toestand komt verstoren, is eene uitzondering van wanorde, welke voordeel op verre na niet opweegt tegen de gevaren. In de tweede maatschappij daarentegen, is de verscheidenheid der belijdenissen, de godsdienstige vrijheid het heerschend feit, de aangenomen regel, en bijgevolg ook de orde; en de onverdraagzaamheid, die dwarselijk die vrijheid mogt willen geweld aandoen en die verscheidenheid weren, zou op hare beurt de uitzondering der wanorde zijn, welke in den boezem der maatschappij meer gevaren zou te voorschijn roepen, dan hulp aanbrengeu.

»Had ik geene andere keus meer overig dan tusschen deze twee soorten van maatschappij: die waar het geloof heerscht zonder de vrijheid van ongodsdienstigheid, en die waar het ongeloof heerscht zonder de onverdraagzaamheid, en men noodzaakte mij te kiezen, mijne keus zou zonder aarzelen op de eerste vallen. Doch ik haast mij er bij te voegen dat ik haar niet betreur, omdat ik vertrouw op een derden toestand der maatschappij, werwaarts wij streven, en die mijn ganschen bijval vindt, die het gelukkig verband tusschen het geloof en de vrijheid zal aanbieden: de eenheid vrij in het geloof.»

Wij lezen in den *Nederlander*:

»Niet wij prediken *godsdienstoorlog*. Wel zien we uit de gelachteswisseling van sommige *Roomsch Catholijke* (?) en *Vrijzinnig-Protestantsche* bladen eene toenemende en verontrustende spanning te gemoet. Ook verlangen we niet, bij de ontwikkeling van hetgeen elders geschiedt, te worden in slaap gewiegd en overrompeld. Daarom is waarschuwing niet overtollig tegen een, door den loop der politieke omstandigheden, overmoedig geworden faktie; tegen eene *ultramontaansche* en *jesuitische* rigting welke, ter verdeeling van het Protestantisme, voor geenerlei middelen terugdeinst en, najverig op de middeneeuwsche geloofsdraden, zelfs waar zij er voordeel in ziet, een *religiekrijg* bedoelt en bereidt.»

Aldus de *Nederlander*. Hij echter predikt geen godsdienstoorlog, o neen, hij zegt het zelf!

Wij hebben dezer dagen gewag gemaakt van den brief, waarmede onze H. Vader Paus Pius IX de ijverige redakteuren van het voortreffelijk te Rome uitkomend tijdschrift *la Civiltà Cattolica* heeft vereerd en aangevoedigd.

De uitgave van dat uitmuntend blad, waarop de goedkeuring en de zegen van het Hoofd der H. Kerk rusten, heeft reeds een onberekenbaar nut gesticht, doordien het na het woeden van den storm der revolutie, krachtadig heeft medegewerkt om den terugkeer tot de vroegere buitensporigheden te beletten, en om de gemoederen weder te brengen tot kalme en tot de kennis der waarheid, door het verspreiden van gezonde leeringen en katholieke grondbeginselen, en tot de erkenning en huldiging van het beginsel des gezags.

Geen wonder dat de verschijning van zulk een nuttig blad in Italië met vreugde werd ontvangen, door ieder die de godsdienst lief heeft en de zegepraal der goede beginselen bevorderlijk wil zijn. Doch niet alleen in Italië, maar ook in alle christelijke landen is behoefte aan die zegepraal, vermits schier in geheel Europa de revolutionaire en ongodsdienstige beginselen zijn doorgedrongen. De redaktie heeft zich alzoo vele opofferingen getroost om voor eene regelmatige verzending ook in het buitenland te zorgen, en zij is hierin volkomen naar wensch geslaagd, zoodat de *Civiltà Cattolica* thans in de voornaamste hoofdsteden van Europa te ontbieden en regelmatig te verkrijgen is.

De redaktie wendt zich alzoo met vertrouwen tot de Katholijken van alle landen, die niet alleen *au courant* wenschen te blijven van wat in Italië gewigtigs voortvalt, maar ook van alle godsdienstige, maatschappelijke en politieke leeringen, die men er poogt te verspreiden, om er de maatschappelijke en godsdienstige orde te herstellen; welk resultaat men niet verkrijgen kan, dan door het bewerkten eener heilzame verandering in de verdorven en vervalschte denkbeelden. Daartoe zal de *Tweede Serie* dienen, die in Januarij 1853 een aanvang neemt, en die door de redaktie wordt aangekondigd met deze woorden:

»In een artikel, getiteld: *Il fatto e il da farsi della Civiltà Cattolica*, in de Nos. LXI en LXII geplaatst, en die men zich afzonderlijk kan aanschaffen, hebben wij, aangaande dit punt, breedvoerig uitgeweid. Wij achten het noodig hier de voornaamste punten van het tweede gedeelte aan te wijzen, ten einde de stoffen te doen kennen, die wij ons voorstellen te behandelen.

»Wat de maatschappelijke leerstukken aangaat, zal een der eerste onderwerpen, die wij behandelen zullen, de kwestien van de nationaliteit der verschillende volkeren zijn. Wij zullen den waren zin van dat woord opsporen, de waarde die men er aan moet hechten, en het regt dat de volkeren, die er van beroofd meenen te zijn, mogen hebben om haar te herwinnen. De dis-

kussie over de *volks-sovereiniteit* zal niet minder belangrijk zijn. Wij stellen ons voor haar te behandelen met eene zekere uitgebreidheid, onder drieërlei opzigt t. w.: historisch, kritisch en rationeel. Men begrijpt dat om eene zoo belangrijke kwestie te behandelen, het noodig zal zijn op te klimmen tot den eersten oorsprong der burger-maatschappijen, en gevolgelijk tot de natuurlijke bron van het oppermagtig gezag, dat aan de maatschappijen, wezen, eenheid en het leven geeft.

»Betreffende het gedeelte der historische feiten, waarop wij voornamelijk zullen drukken, ten einde vrijer en duidelijker voort te gaan, zullen wij eene reeks van artikelen leveren over de *filosofie der geschiedenis*; en wij hopen te bewijzen, dat de voorstanders en bewonderaars van Vico meer oordeel hadden aan den dag gelegd, zoo zij eenige misslagen in zijne diepe onderzoekingen hadden opgemerkt, dan door ze nog duisterder te maken, zijne beginselen te overdrijven en door nieuwe fiktien te voegen bij de veronderstellingen, die er reeds in de *Scienza Nuova* bestonden.

»Verder zullen wij natuurlijk er toe gebragt worden om te spreken over de banden, die den Staat aan de Kerk binden. Daar vooral zullen wij vele vooroordeelen te bestrijden, vele verdoolde geesten tot de waarheid terug te brengen hebben. Ook zullen wij door ons onderwerp worden gebragt tot het teregtwijzen van vele feiten, tot het herstellen van zeer vele reputaties, die ontzagge-lijk zijn verwinkt door de heterodoxe zamenzweering, die sinds drie eeuwen in Europa de geschiedenis schrijft.

»Maar onder de onderwerpen die wij ons hebben voorgesteld, met al den ijver waartoe wij bekwaam zijn, te behandelen, is er wellicht geen belangrijker noch uitgestrekter dan dat van het onderwijs, of — indien wij dat woord in den uitgestrektsten zin nemen — dat 'twelk de opvoeding van het hart en de onderrigting van den geest insluit. Van de bewaarscholen der jeugd tot de normaal-scholen, van de beginselen der spraakkunst tot de gewijde wetenschappen, heeft alles thans aanleiding gegeven tot twistgeschrijf. Wij zullen al die kwestien behandelen met de zorg en de uitgebreidheid die zij verdienen, het gratis onderrigt en het bezoldigd onderwijs, alsmede het openbaar en het bijzonder onderwijs tegen elkander overstellen; onderzoeken of de studie der heidensche schrijvers de oorzaak of de gelegenheid is der hedendaagsche strekking naar het heidendom, door welke middelen men in Italië een filosofisch onderwijs zou kunnen bekomen, beter overeenstemmend met de ware behoeften der eeuw, en welk gevolg dat zou kunnen hebben op de godsdienstige, maatschappelijke en staatkundige wetenschappen; onderzoeken of het mogelijk zijn zou, te gemoet te komen aan de verzwakking der geesten welke zich in onze tijden openbaart, en de opvoeding der kinderen en der onluikende jeugd mannelijker te maken. Dit alles is begrepen in hetgeen wij door het onderwijs verstaan. Wij zullen nog verder gaan, en, aan het woord opvoeding eene nog ruimer beteekenis gevende, zullen wij onderzoeken of men haar ook tot het volk zou kunnen uitstreken, welke middelen men daartoe zou kunnen aanwenden en tot welken graad men die opvoeding aan het volk zou kunnen en moeten aanbieden, hetgeen ons natuurlijk brengen zal om te spreken van de *professionneele* scholen, van de openbare weldadigheid, en van de verschillende stelsels die op de strafgevangenis kunnen worden toegepast.

»Men gevoelt thans volkomen dat die stoffen wel ver zijn van uitsluitend tot Italië te behooren. Het woord *filosofie* alleen zou reeds op zich zelf genoeg zijn om de aandacht te trekken op de belangrijke kwestien die op dit oogenblik de beroemdste mannen en dagbladen in Frankrijk en elders in beweging stellen. *Rationalismus*, *traditionalismus*, *volks-sovereiniteit* en duizend andere hedendaagsche konceptien; behoort dit alles niet tot het gebied der filosofie?

»Wij zullen daarom geen afstand doen van het behandelen van andere stoffen, die ons voorkomen naar gelang der omstandigheden. Want, behalve dat het publiek aan hetwelk wij antwoorden moeten, het met regt vordert, zal het tevens dienen om ons, gelijk men zegt, *au courant* te houden; hetgeen ons trouwens niet kan ontbreken, door middel der *revues* en der kronieken van dezen tijd, die de geschriften vermelden naar mate ze uitkomen, alsmede de gebeurtenissen naar gelang ze voorvallen.

»Vermits de Goddelijke Voorzienigheid heeft bepaald dat het middelpunt der katholieke eenheid in Italië is gevestigd, is het ook billijk en regtmatic dat zelfs de vreemde volken belang stellen in hetgeen ons aangaat. Maar ongelukkig is het oordeel dat zij over ons vellen, niet altijd juist, omdat het dikwijls rust op geschriften geschreven door den partij-geest of voortkomende van schrijvers die jegens de Kerk, het wetig gezag en de tijdelijke magt der Pausen vijandig gezind zijn. De ontvangst die in Italië de *Civiltà Cattolica* heeft genoten en het gunstig onthaal dat haar in dat land ten deel is gevallen, zijn voldoende om te bewijzen dat Italië ver is van revolutionnair te zijn en vijandig tegen het Pauschap. Al wie eindelijk wenscht te weten welke de leerstukken zijn die wij het meest voorstaan, of

daarentegen die onzer tegenstanders, die wij met kloekmoedigheid en gematigdheid hebben bestreden zonder dat zij ons hebben kunnen antwoorden; al wie weten wil wat er in dat land geschiedt, en welke daarover de zienswijze is van alle oprechte Katholijken, d. i. van de ontzettende meerderheid der Italianen, heeft slechts een blik op ons tijdschrift te werpen. Wij hebben het dus voegzaam geoordeeld ons blad ook buiten het schier-eiland te verspreiden, en wij achten ons gelukkig te kunnen aankondigen dat wij de middelen daartoe gevonden en gemakkelijk gemaakt hebben.

»Rome, 8 December 1852.»

De Synode der Nederduitsche Hervormde Kerk aan de kaap de Goede Hoop heeft aan den luitenant-gouverneur, ter overzending aan de regering des moederlands de volgende verklaring ingediend:

»Wij, de leeraars en ouderlingen der Nederduitsch-Hervormde Kerk in Zuid-Afrika, in eene synode vergaderd; gezien hebbende dat een door het regeringsblad dezer kolonie afgekondigd koninklijk schrijven den titel van *Lord Bisschop der Kaapstad* geeft aan den voornaamsten geestelijke der Vereenigde Kerk van Engeland en Ierland aan de Kaap de Goede Hoop; ook in een officieel stuk de opgave gezien hebbende dat »de kerkprovincie der Kaapstad eene bevolking bevat van 750,000 zielen», waaronder alzoo de geheele bevolking der kolonie en der nabij gelegen landstreken moet begrepen zijn; verder opgemerkt hebbende dat de gezegde bisschop zich zelfven noemt *den eersten bisschop van Gods kerk* hier te lande — zijn verlangen om bij plegtigheden den voorrang te hebben en met den rang hem door het gouvernement des moederlands toegekend; — achten wij het noodig, in deze onze eerste vergadering na de oprigting van een bisdom der Vereenigde Kerk van Engeland en Ierland in Zuid-Afrika, te verklaren, ten einde elk misverstand ten opzichte onzer stelling voor te komen, dat, terwijl de Nederduitsch-Hervormde Kerk van Zuid-Afrika, schoon het oudste en verreweg talrijkste godsdienstige genootschap in Zuid-Afrika, geenen voorrang vordert boven eenigen tak der Kerk van Christus, en in vrede, eenigheid en broederlijke wenscht te leven met allen die, bij verschil in niterlijke vormen of beginselen van kerkbestuur, met haar de groote beginselen der Kerkhervorming handhaven, — zij echter weigert eenen titel van eenigen geestelijke of enige godsdienst te erkennen, welk eene aanspraak op meerderheid of gezag over hare eigen kerkelijke overheden of ledematen te kennen geeft, noch eene aanspraak op voorrang van de zijde van een of ander godsdienstig genootschap zal eerbiedigen.»

Te Zalt-Boemel is tot lid der Provinciale Staten van Gelderland verkozen de heer G. A. J. Baron van Randwijk.

Z. M. heeft den heer J. Bujs 't Hooft, als lid der commissie voor de Rhijnvaart te Dordrecht, op nieuw benoemd, voor den tijd van drie jaren.

Van regeringswege is aan de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam en Rotterdam medegedeeld een bericht wegens het beloop der inkomende regten, voortaan te heffen van eenige goederen, die tot nu toe niet in het *Russische* tarief waren opgenomen.

De arrondissements-regtbank alhier (Eerste Kamer) heeft gisteren, in zake het incident van onvoldoende produktie, opgeworpen door den Staat der Nederlanden gedaagde, tegen de stad Leijden eischeres, zich niet vereenigende met de konklusie van het Openbaar Ministerie, beslist ten voordeele van de eischeres en dus de exceptie van den Staat verworpen.

Dezer dagen is, bij het graven der nieuw aan te leggen haven, ten westen der stad Nijmegen, ter diepte van twee ellen beneden den beganen grond, ontdekt en opgegraven een sarkophaag, denkelijk van Bentheimersteen met zandkleurig deksel, aan elkander verbonden door ijzeren klauwen. Op dezelfde hoogte zijn ook eenige koperen voorwerpen, als eene groote en kleine schotel, een kannetje en een *en haut relief* gewerkt vaatje, alsmede eene ijzeren kan of kruik, koperen lijkbuis, aarden kruik en eenige flessen, opgegraven. Al deze voorwerpen zijn naar het raadhuis overgebragt. (P. N. Ct.)

's GRAVENHAGE, 28 Dec. Heden morgen zijn de manschappen van het 2de regement dragonders, bestemd om gedurende den winter de dienst als hulpmarechaussée te verrigten, uit deze residentie vertrokken, zich naar de voor hen bestemde gemeenten begevende.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Dec. Morgen wordt de Keizer alhier terug verwacht. Er is nog niets belangrijks te melden.

De jagtpartijen in de bosschen van Compiègne zijn niet voordelig geweest, uithoofde van het ongunstige weder.

Zondag 11. zijn, zegt men, de geloofsbriefen voor de ambassadeurs der groote Mogendheden te Parijs aangekomen, en zouden overmorgen den Keizer worden aangeboden.

Het heeft eenigen bevreemd dat Z. H. Pius IX den nieuwen Keizer niet eerder officieel heeft doen erkennen; anderen zeggen dat de Paus eerst hieromtrent het gevoelen van Oostenrijk heeft gepolst, en dat het zeer onwaarschijnlijk is dat Pius IX naar Parijs komen zal om zijnen zegen over den Keizer uit te spreken. Alles bepaalt zich echter tot gissingen der dagbladschrijvers; er is in waarheid nog niets zekers van bekend.

— Z. M. heeft eigenhandig het kruis van het Legioen van Eer uitgereikt aan Zuster Massin, die gedurende meer dan 50 jaren Moeder-Overste is van de gasthuizen van Compiègne.

— Op den eersten Kerstdag was in de nieuwe kerk van de H. Genoveva eene talrijke en uitgelezene menigte vergaderd tot het aanhooren van eene rede, door den heer ~~Baraguay d'Hilliers~~ ~~Beaumont~~ ~~Boulay~~ ~~Séguir~~ ~~d'Aguesseau~~ ~~Husson~~ ~~en de Croix~~; de heeren ~~C. Dupin~~ ~~Le-marcier~~ ~~en Viellard~~ hebben zich van de stemming onthouden.

Ongeveer 30 Senatoren stemden ten gunste van het amendement, dat, bij het sluiten van handelstarieven en traktaten, de bemoeijng van den Senaat verplichtend maakte.

— De Poolse vlugtelingen hebben zich gisteren, ten huize van Vefour, ten getale van meer dan honderd, aan een maaltijd vereenigd; om het jaer te vieren hun chef, prins Adam Czartoryski, te vieren.

MADRID, 22 December. Eene belangrijke fraktie der gematigde oppositie heeft met het nieuwe kabinet onderhandelingen aangeknoopt, van welke men een goeden uitslag te gemoet ziet. Men denkt dat deze fraktie zich spoedig met het kabinet vereenigen zal, en dat alsdan het overige gedeelte der gematigde oppositie-partij dit voorbeeld volgen zal. Bevestigt zich deze veronderstelling, dan zou een gewichtige stap gedaan zijn tot eene verzoening, waartoe zich ook het ministerie van zijne zijde zeer genegen toont. Het neemt als kandidaten tot de Kamer van Afgevaardigden aan: alle leden der voormalige Cortes, die de meerderheid van Bravo Murillo uitmaakten, alsmede al die leden der gematigde oppositie, welke zich tot eene toenadering bereid toonen. Door deze middelen zal het der regering mogelijk zijn tot de samenstelling van eene digt aaneengesloten meerderheid in de Cortes te geraken.

ENGELAND.

LONDEN, 28 Dec. De eerste minister, graaf van Aberdeen, heeft, in de zitting van het Hoogerhuis op gisteren, het programma van het nieuwe kabinet bekend gemaakt. Het ministerie stelt zich voor zich buiten alle inmenging in zaken van andere natiën te houden, vrede en vriendschap met alle regeringen te bewaren, de formaliteiten bij de heffing der in- en uitgaande regten te wijzigen, de Israëlieten te emanciperen, het kiesrecht niet te breiden, en een stelsel van opvoeding in te voeren, dat aan alle kerkgenootschappen voldoen zal.

Het kabinet is thans definitief zamengesteld. Het bestaat uit 1°. acht Peelisten: Aberdeen, Newcastle, Argyle, Canning, Graham, Sidney Herbert, Cardwell en Gladstone. 2°. zes Whigs: Russell, Palmerston, Cranworth, Granville, Clarendon en Wood. 3°. een vriend van Cobden: Molesworth.

— Uit New-York wordt dd. 15 Dec. gemeld, dat, volgens uit Mexico ontvangen berichten de stad Tampico is ingenomen, en de opstandelingen in twee veldslagen de overwinning hebben behaald.

— Er hebben wederom branden gewoed te Sacramento, San Francisco en Sonor.

— Men weet dat de moeilijkheden op Havana ten opzichte van het Amerikaanse stoomschip de Cherokee

zoo goed als vereffend waren. Doch deze goede verstandhouding zal niet van langen duur zijn: want reeds zijn er nieuwe oneenigheden opgerezen: de bevelhebber van een van Boston gekomen schip is met de bemanning door de overheid van Havana in hechtenis genomen, als hebbende het door hem gevoerde schip gebouwd, uitgerust en te Havana verkocht, wetende dat het voor den slavenhandel bestemd was. De in hechtenis genomen personen zijn echter, naar men wil weten, terstond weder ontslagen.

Te Mantanzas op Cuba is een nieuw revolutionair dagblad verschenen onder den titel van de *Volksstem*. De kusten van Cuba worden steeds door Engelsche kruizers bewaakt.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 27 Dec. Men verneemt van goeder hand dat Oostenrijk, Rusland en Pruisen binnen zeer korten tijd het Fransche Keizerrijk erkennen, en zich daarin laten leiden zullen door dezelfde beweegredenen, die in der tijd ook de erkenning der Julijregering veroorloofden.

WEENEN 26 Dec. Volgens brieven uit Konstantinopel is de financiële nood zeer hoog. In drie maanden tijds hadden er 80 groote faillissementen plaats gevonden.

— Het dagblad van Triëst berigt dat de Montenegrijnen den 12 en den 13 dezer met de Turksche troepen, die afgezonden waren om het oppergezag der Porte over hun land te handhaven, bij Podgorizza slaags geraakt zijn en de bovenhand behouden hebben, en dat daarop, op voorstel, naar het schijnt, van den Turkschen bevelhebber, een wapenstilstand gesloten is, gedurende welken de Sultan met de eigenlijke verlangens der Montenegrijnen zou worden bekend gemaakt.

ITALIE.

Men schrijft uit Rome 20 Dec.: Laatste Dingsdag werd aan het hôtel der Fransche ambassade eene luisterrijke receptie gehouden, die ook werd bijgewoond door Z. Emin. den Kardinaal Antonelli.

— Nadat, in den Sardijnischen Senaat de minister van justitie het koninklijk besluit had voorgelezen, waarbij hij gemagtigd werd het wets-ontwerp betreffende het burgerlijk huwelijk in te trekken, zeide de minister: »De regering betreurt het dat de in het wets-ontwerp uitgedrukte wensch des lands (?) door den Senaat afgewezen is. Zij maakt echter steeds staat op de medewerking des Senaats, en hoopt dat dit voorval geen afbreuk zal doen aan de eendragt der drie staatsmagten, waaraan wij het belang van ons vaderland te danken hebben; terwijl elders in Europa de zaak der vrijheid sedert het jaar 1848 zoo vele nederlagen heeft geleden (!) Het ministerie houdt het oog op de voorschriften der wet van 19 April 1850 en zal daarnaar handelen bij de aanrakingen tusschen Staat en Kerk: onderwerping aan de godsdienst, eerbied voor de vrijheid der Kerk (?), maar onafgebroken waakzaamheid om te beletten dat die vrijheid niet misbruikt worde als een wapen ter bestrijding van de openbare orde, van het ontzag voor 's lands wetten, of van de door onze konstitutie gewaarborgde volksoverheden, — dat zijn de beginselen die de regering zal volgen.»

De voorzitter in naam des Senaats deze mededeeling beantwoordende, zeide: »Is bij de behandeling dezer voordragt een verschil van gevoelen tusschen den Senaat en het ministerie opgerezen, men wijte het aan de angstvalligheid van godsdienstige gemoederen, maar niet aan eenig opzet om het ministerie te verzwakken of die eendragt onder die staatsmagten te verbreken, waarin een waarborg voor de bestendigheid onzer staatsinstellingen gelegen is.»

Men voorziet eene ministerieele crisis in Sardinië, ten gevolge van de intrekking der wet op het burgerlijk huwelijk.

BELGIE.

BRUSSEL 28 Dec. De Prins van Saksen-Koburg en zijne gemalin, Prinses Clementine, worden alhier verwacht.

— De hertog de Polignac, zoon van den prins Polignac, minister van Karel X, is alhier aangekomen.

— De eenige zoon van den graaf Werner de Merode, 9 jaren oud, is, bij het glijden langs de leuning van eenen trap, gevallen, heeft zich de hersenpan verbrijzeld, en is na drie dagen van vreeselijk lijden gestorven.

STADSNIJEUWS.

In de 219de Staats-Loterij zijn in de 1e Klasse bij de 3e Trekking prijzen van f 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 12154 f 20,000, N° 3378 f 2500, N° 2800, 2756, 10524 en 16093 ieder f 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 29 December.

BEVALLEN (27 Dec.): K. E. P. Held, geb. Mieremet, D.

C. S. Gebhard, geb. Habermehl, Z. — (28 Dec.): A. M. Luking, geb. Lapère, Z. — W. Blad, geb. Zeylstra. — (29 Dec.): P. M. A. Caesar, geb. Ditting, Z.			
OVERLEDEN (24 Dec.): M. C. Redeker, wed. G. Wackwitz, 74 j. — M. W. Spronk, 42 j. — A. T. Kramer, geb. Fraussen, 29 jaar.			
PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.			
28 DEC. 4 1/2 u. gebi. 29 DEC. 4 u. gebi.			
NEDERL., Werkel. Sch. à 2 1/2 pCt.	66 1/2	66 1/2	66 1/2
Dito Dito 3	79 1/2	78 1/2	79 1/2
Dito Dito 4	97	96 1/2	97 1/2
Dito Obligatien O. I. 4	96 1/2	96 1/2	96 1/2
Amortis. Syndic. 3 1/2	96	95 1/2	96
Handel-Maatschappij 4 1/2	119 1/2		
Aand. Rijn-Spoorweg			
Aand. Holl. S. M.			
Obligatien			
BELGIE, Obligatien 1844			
Cert. bij de Belg. Bank. 2 1/2			
Dito bij Rotsch. en Volksv. 54	53 1/2		
FRANKRIJK, Obligatien 3			
SPANJE Nieuwe 1	23 1/2	23 1/2	23 1/2
Dito 3	49 1/2	49 1/2	49 1/2
Dito Binnenl. à 6/m. 4 1/2	43 1/2	43 1/2	43 1/2
Coup. Bewijzen 4	3 1/2		
Amortisable Schuld 5 1/2			
PORTUGAL te Londen 5			
Dito Dito 4	39	38 1/2	
RUSL. bij Hope 1798 en 1816 5	109 1/2	109 1/2	
Dito Dito 1828 en 1829	107 1/2		
Cert. bij d ^o . 1831 en 1833	97 1/2		
Dito 4 1/2	102 1/2		
Dito bij Hope 4	92 1/2	92 1/2	
Dito bij Stieglitz en C ^o	92 1/2		
Dito bij id. 5de Serie 4			
Cert. te Hamburg 5			
Inschrijving in Assignat. 6	72 1/2		
Cert. van dito	73 1/2	73	73 1/2
POLEN, Certifikaten 4	86 1/2	86 1/2	86 1/2
Dito Aand. à fl. 500	166		
Dito met Lot. 300			
AMERIKA, Bank-Actien 4 1/2			
PRUISSEN, Aand met Lot. R. 50 /			
OOSTENRIJK, Metalliek . . . . . 5 pCt. 81 1/2	80 1/2	81 1/2	
Dito 1847 . . . . . 2 1/2	42 1/2	42 1/2	
Dito 1851 . . . . . 2 1/2	42	41 1/2	42
Dito 1849 5	93 1/2	93 1/2	93 1/2
WEENEN, Bank bij Goll en C ^o			
Dito 4			
Letter B 5	93 1/2	93 1/2	93 1/2
Aand. met Loting fl. 500			
Nieuwe dito 250	36 1/2	370	
NAPELS, Cert. Lam en Bouver 5 pCt.			
BRAZILIE te Londen 1824 5	99 1/2		
Dito Leening 1843 5	100 1/2		
Dito f 200			
PERU 5 1/2			
MEXICO, Nieuwe 3	22 1/2	22 1/2	23
VENEZUELA à f 100 . . . . . 3 1/2			
GRENADA à f 100 2			
Dito Uitgestelde	12 1/2	12 1/2	12 1/2
ECUADOR à f 100			
Zonder dat de omzet zoo in Binnenl. als buitenl. effecten, bijzonder levendig was, verkeerde onze fondsenmarkt heden over het geheel in eene flaauwe stemming.			
Koers van het Geld: Beleming 2 1/2 pCt, Prolongatie 2 1/2 pCt. Diskonto 2 pCt.			
Wisselkoers.			
Parijs . . . . . 2/m. f 56 1/2	Livorno . . . . . 2/m. f 88 1/2		
„ . . . . . zigt „ 56 1/2	Napels . . . . . „ „ 81 1/2		
Bordeaux . . . . . 2/m. „ 55 1/2	Petersburg . . . . . „ „ 1,86		
„ . . . . . 1/m. „ 56	Weenen . . . . . 6/w. „ 31 1/2		
Madrid . . . . . 3/m. „ 242	Augsburg . . . . . „ „ 35 1/2		
Cadix . . . . . „ „ 243	Frankfort . . . . . „ „ 99		
Seville . . . . . „ „ 239	Hamburg . . . . . 2/m. „ 35 1/2		
Bilbao . . . . . „ „ 240	„ . . . . . zigt „ 35 1/2		
Lissabon . . . . . „ „ 41 1/2	Londen . . . . . 2/m. „ 11,75		
Porto . . . . . „ „ 41 1/2	„ . . . . . zigt „ 11,80		
Genoa . . . . . 2/m. „ 46 1/2	Rotterdam . . . . . „ „ 1		
BUITENLANDSCHE BEURZEN.			
ANTWERPEN, 28 Dec. Belg. leen. 2 1/2 pc. —; 1840, 5 pc. 99 1/2; 1848, —; 1852, —; Spanje 1 pc. 23 1/2; Binnenl. 3 pc. 43 1/2; Rom. Leening 1835 97.			
PARIJS, 27 Dec. Fransche 3 pc. 81,95; id. 4 pc. —; 4 1/2 pc. 106,05; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2870,—; Belg. 1840, 5 pc. 99 1/2; 1842, 5 pc. —; 4 1/2 pc. —; 2 1/2 pc. 58; Rusland 4 1/2 pc. —; Napels 5 pc. 107,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 45; Holl. 2 1/2 pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849 —,—; 1851, —,—; Haiti —,—; Rom. Leening 1850, 97.			
MADRID, 22 Dec. Spanje 3 pc. 44 1/2; 1 pc. 24; Uitgest. Schuld 5 1/2; Comité-Bewijzen 3 1/2.			
WEENEN, 27 Dec. Met. 4 1/2 pc. 85; 5 pc. 95 1/2; Bank-Actien 1350.			
BERLIJN, 27 Dec. Schuldbr. 3 1/2 pc. 94 1/2; Loten 147 1/2; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97 1/2; Pools, 4 pc. 91 1/2; Loten fl. 200 22 1/2; id. fl. 300 —; id. fl. 500 91 1/2; Amsterdam zigt 142 1/2; id. 2/m. 142g.			
HAMBURG, 27 Dec. Rusl. Eng. Leen. 112; Stiegl. 4 pc. 91 1/2; Spanje 1 pc. 22 1/2; Binnenl. 3 pc. 40 1/2.			
FRANKFORT, 27 Dec. Met. 5 pc. 83 1/2; 4 pc. 65 1/2; 2 1/2 pc. 43; Bank-Actien 1423; Darmst. Loten fl. 50 92 1/2; id. fl. 25 32; Badensche Loten fl. 50, 67 1/2; id. fl. 35, 38 1/2; Nassausche 29 1/2; Holl. 2 1/2 pc. 66 1/2; Werk. Sch. 4 pc. 96 1/2; Syndic. 3 1/2 pc. 95 1/2.			

